ПАРТИЯ РАҲНАМОЛИГИДА ЛЕНИН ЙЎЛИДАН

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 14 (4984).
19 ЯНВАРЬ ШАНБА
1974 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

ПАРТИЯ ИШЛАРИДА ЛЕНИН УЛКАН АҚЛ-ЗАКОВАТИ ЖЎШ УРМОҚДА, ЛЕНИННИНГ ОТАШИН ҚАЛБИ ТЕПИБ ТУРИБДИ. ЛЕНИН ҒОЯЛАРИ, ЛЕНИНЧА СИЁСИЙ ЧИНИҚИШ, ЛЕНИНЧА ҒАЛАБА ҚИЛИШ ФАНИ—БУ ШУНДАЙ БИР БИТМАС-ТУГАНМАС САРЧАШМАКИ, БИЗ УНДАН ЎЗ КУЧЛАРИМИЗГА ИШОНЧ, МАРДЛИК ВА ОПТИМИЗМ, ҒАЛАБАГА ҚАТЪИЙ ИШОНЧ ОЛИБ ТУРАМИЗ.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ЛЕНИНИЗМ— ҒАЛАБАЛАРИМИЗ БАЙРОҒИ

Бундан ярим аср муқаддам совет халқи, прогрессив инсоният оғир жудоликка учради — 1924 йил 21 январда гениал мутафаккир ва оташин революционер, большевиклар партиясининг асосчиси ва дунёда биринчи ишчи-деҳқонлар давлатининг бунёдкори, жаҳон пролетариатининг буюк интернационалист доҳийси Владимир Ильич Лениннинг юраги уришдан тўхтади. Ўша оғир мусибат дамида Коммунистик партия ва совет халқи севимли Ильич билан видолашар экан, унинг васиятларини, эзгу орзуларини оғишмай амалга ошириш учун сабот-матонат билан курашишга қасамёд қилган эдилар.

Мана 50 йилдирки, Коммунистик партиямиз Ленин ишини голибона давом эттириб келмоқда, буюк доҳиймиз ғояларини изчиллик билан амалга ошириб, халқимизни Коммунизм сари зафарли йўлдан бошлаб бормоқда. Ҳозир ССР Иттифоқи кўп тармоқли замонавий индустрияга, механизациялашган социалистик қишлоқ хўжалиги ҳамда илғор фан ва маданиятга эга бўлган, юздан ортиқ миллат ва элатларнинг монолит бирлигига таянган қудратли буюк давлат сифатида бутун дунёни ўзига мафтун қилмоқда. Партиямиз ишлаб чиққан, илмий асосланган программа билан қуролланган халқимиз айни босқичда коммунизм қурилиши вазифаларини ҳал эта бориб, барҳаёт Ленинга рамзий ҳайкал бунёд этаётир.

В. И. Ленин К. Маркс ва Ф. Энгельс таълимоти ва буюк ишининг янги тарихий шароитлардаги гениал давомчиси бўлиб майдонга чиқди. У ўзининг бамисоли булоқдек қайнаб турган назарий ва амалий фаолиятида марксизмнинг тирик руҳини мужассамлаштирди.

Марксизм догма эмас, балки ҳаракат учун дастурдир, деган эди Ф. Энгельс. Марксизмнинг туб хусусиятларини ва революцион моҳиятини ифода этувчи ана шу таърифни назар-писанд қилмаслик, деб уқтирган эди Ленин, марксизмни «жонли руҳи»дан маҳрум этади, уни бир томонлама ўлик нарсага айлантириб қўяди. Доҳийнинг кўрсатишича, жонли ҳаётни, воқелик фактларини доим ҳисобга олиш — марксизмнинг асосий талабларидан биридир.

В. И. Лениннинг ўзи янги тарихий шароитда, капитализм империалистик босқичга ўтган ижтимоий воқелик фактлари асосида марксизмнинг барча таркибий қисмларини — фалсафа, сиёсий иқтисод ва илмий коммунизмни янада ривожлантирди. У марксизмни ижодий тарзда ривожлантиришни фақат назарий вазифагина эмас, балки аввало, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида партия сиёсатини илмий жиҳатдан асослаб берувчи восита ҳам, деб билди. Марксизм принципларига чуқур садоқат, бу таълимот душманларига нисбатан муросасизлик Ленин фаолиятида революцион ижодкорлик билан бевосита боғланиб кетган эди. Владимир Ильич томонидан марксизм назариясининг конкретлаштирилмаган ва ривожлантирилмаган бирорта ҳам муҳим соҳаси йўқ.

В. И. Ленин марксизмнинг революцион руҳи — материалистик диалектикани ишлаб чиқишга катта ҳисса қўшди. У метафизикларга қарши курашда материалистик диалектика тўғрисидаги марксча таълимотни ҳимоя қилди ва янада ривожлантирди. Марксча билиш назариясини бойитиб, инсон ақл-идрокининг буюк кучини намойиш қилган Ленин идрокининг инсон ақл-заковати табиатда кўпгина ажойиб нарсаларни очиб берганлигини ва бундан кейин тағин ҳам кўпроқ ажойиб нарсаларни очишлигини, шу туфайли унинг табиат устидан ҳукмронлиги кучайишини қайд қилди.

Янги тарихий давр ишчилар синфи ва унинг сиёсий партияси олдига капитализмни тугатиш, социализм қуриш вазифасини қўйганлиги сабабли Ленин ижтимоий тараққиёт қонуниятларини, айниқса, империализмнинг моҳиятини таҳлил этишга кўп эътибор берди. Капитализм тараққиёти янги босқичининг хусусиятларини чуқур ўрганиш натижасида империализм чириб, ўлиб борувчи капитализм эканлиги, шу сабабли у жамиятни социализмга яқин келтириб қўйишлиги исбот қилинди.

В. И. Ленин капитализмнинг монополистик даври тараққиётининг янги қонуниятларини очиб, социализм дастлаб бир неча мамлакатда ёки ҳатто бир мамлакатда ғалаба қозониши мумкин, деган хулосага келди. «...социализм, — деб ёзди у, — барча мамлакатларда бир вақтда ғалаба қозона олмайди. У дастлаб бир ёки бир неча мамлакатда ғалаба қозонади, қолган мамлакатлар эса бирмунча вақтгача буржуа мамлакатлари ёки ҳали буржуа тараққиёти даражасига етмаган мамлакатлар бўлиб қолаверади» (Асарлар, 23 том 82-бет).

Бир мамлакатда социализм ғалаба қилиши мумкин эканлиги тўғрисидаги ленинча таълимот марксизмда янгилик бўлди ва у Улуғ Октябрь ғалабаси билан тасдиқланиб, ижтимоий тараққиётнинг XX асрдаги ривожига жуда катта таъсир кўрсатди.

В. И. Ленин синфлар ва синфий кураш, пролетариат диктатураси ва унинг формалари, пролетар давлатининг вазифалари, социализм ва коммунизм шароитларида давлатнинг тақдири, социалистик демократия, миллий ва аграр масалалар тўғрисидаги марксча таълимотни ривожлантирди ва бойитди. У пролетариат диктатураси масаласи социалистик революциянинг асосий масаласи эканлигини таъкидлаб, пролетариат диктатурасининг энг муҳим томонларини ишлаб чиқишга, бу диктатуранинг социал моҳиятини кўрсатишга, диктатуранинг ғалаба қозониш шартлари , унинг энг муҳим вазифалари, роли ва аҳамиятига кўп эътибор берди.

Давлатнинг янги типи Советларнинг кашф этилганлиги Лениннинг пролетар диктатураси тўғрисидаги марксча таълимотни ижодий ривожлантириш соҳасидаги буюк хизматидир. Демократиянинг янги, олий типи бўлган Советларни характерлаб, у қуйидагиларни ёзди: «Бу — ҳамма учун очиқ, ҳар нарсани омма кўз ўнгида қиладиган, омма учун қулай бўлган, бевосита омманинг ўзидан келиб чиқадиган ҳокимият, халқ оммасини ва унинг иродасини тўғридан-тўғри ва бевосита ифода қиладиган органдир». (Асарлар, 31-том, 366-бет).

В. И. Лениннинг назарий фаолияти Россия пролетариатининг революцион кураши билан, СССРда социалистик қурилиш практикаси билан чамбарчас боғланган. Буюк раҳнамо кўпгина янги назарий проблемаларни ҳал этиш, марксизм назариясини бойитиш билан бирга, ана шу назарий принципларни турмушга оширишга ҳам раҳбарлик қилди.

Марксизм-ленинизм назариясининг революцион-ўзгартирувчилик роли, унинг революцион практика билан бирлиги большевистик партиянинг ташкил топишида ва бу партиянинг фаолиятида ўзининг ёрқин ифодасини топди. Маълумки, Маркс билан Энгельс партия тўғрисидаги таълимотнинг асосий принципларини яратдилар. Марксизм назариясини юксак босқичга кўтарган В. И. Ленин, Россия ва халқаро ишчилар ҳаракати ҳамда демократик ҳаракатнинг бой тажрибасини умумлаштириб, янги типдаги партия тўғрисида яхлит таълимотни вужудга келтирди.

Ишчилар синфининг партияси меҳнаткашларнинг эксплуататорларни ағдариб ташлаш ва пролетариат диктатурасини ўрнатиш учун, социализм ва коммунизм қуриш учун олиб борадиган курашида уларнинг объектив жиҳатдан энг зарур раҳбари ва ташкилотчисидир. Партия, деб тушунтириб берди В. И. Ленин, ишчилар синфининг илғор, онгли авангарди бўлиб, бутун халқни социализм ва коммунизм сари бошлаб бора олади, барча меҳнаткашларнинг ўз ижтимоий турмушини буржуазиясиз ва буржуазияга қарши барпо этиш соҳасидаги ишларида уларнинг устози, раҳбари, йўлбошчиси бўла олади.

В. И. Ленин ана шундай янги типдаги партияни тузиш ва уни ҳартомонлама мустаҳкамлаш учун меньшевикларга қарши, троцкийчиларга қарши, ҳар турли оппортунистларга қарши муросасиз кураш олиб борди. Янги типдаги партия, — деб таърифлайди Л. И. Брежнев, — бу революцион назария билан революцион практика ажралмас бирлигининг олий ифодасидир. Бу жаҳон революцион ҳаракатига, социализм ва коммунизм қурувчиларга Ленин қолдириб кетган энг катта меросдир (Л. И. Брежнев, «Ленин йўлидан», 2-том, 621-бет).

(Давоми 2-бетда).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МЕҲНАТ ШУҲРАТИ ОРДЕНИНИ ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

1. Саноат, транспорт, қурилиш ишчиларини ва шу тармоқларнинг ишлаб чиқариш мастерларини, колхозчиларни ва қишлоқ хўжалиги ишчиларини бир корхонада, ташкилотда, колхоз ёки совхозда узоқ йиллар мобайнида юксак унумли фидокорона меҳнати учун мукофотлаш мақсадида I, II ва III даражали Меҳнат Шуҳрати ордени таъсис этилсин.
2. Меҳнат Шуҳрати орденининг статуси тасдиқлансин.
3. I, II ва III даражали Меҳнат Шуҳрати орденининг тасвири тасдиқлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
18 январь, 1974 йил.

«Меҳнат Шуҳрати» ордени статуси ва шу орден тасвири, СССР Олий Совети Президиумининг «Меҳнат Ветерани» медалини таъсис этиш тўғрисидаги фармони, «Меҳнат ветерани» медали ва шу медаль тасвири ҳақидаги низом, орден ва медалларнинг суратлари газетанинг келгуси сонида босилади.

АЛОҲИДА БРОШЮРА ҚИЛИБ НАШР ЭТИЛДИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати» текстини ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1974 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги ҳамда «1974 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун қишлоқ хўжалиги ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорларини ўз ичига олган брошюрани босмадан чиқарди.

(ТАСС).

МАШҲУР ТЎҚУВЧИЛАР НОМИДАГИ МУКОФОТЛАР

ИВАНОВО, 18 январь. (ТАСС мухбири). Иваново област партия комитети, меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитети, область Касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети дастлабки беш йилликларнинг қаҳрамонлари тўқувчи Евдокия ва Мария Виноградовалар номида мукофотлар таъсис этган эдилар. Узаро мусобақалашувчи тўрт область — Иваново, Москва, Владимир ва Тошкент областларининг энг яхши тўқимачилари шу мукофотнинг биринчи лауреатлари бўлдилар.

Лауреатлар орасида Яковлев ва Вязников зиғир тола комбинатларининг беш йиллик мобайнида ўн йиллик топшириқни бажариш мажбуриятини олган тўқувчилари Л. С. Кулагина ва Р. А. Гаврилова; Глухово ип-газлама комбинатининг тўқувчиси, КПСС XXIV съездининг делегати Н. И. Белова, ишчи Ф. Зиновьев номидаги Иваново фабрикасининг тўқувчиси В В. Третьяк бор.

Ногин номидаги Вичуга фабрикасининг ишчиси С. П. Басқаков ҳам мукофотга сазовор бўлди. У 30-йилларда тўқувчи Виноградовалар ҳаракати бошланган корхонанинг ўзида ишлайди.

Лауреатлар орасида ип йигирувчилардан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Б. Жўраева (Тошкент тўқимачилик комбинати), В. И. Дбриднева (Красная Волга ип газлама комбинати) ва А. В. Савина (Тейков ип газлама комбинати) ҳам бор.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМСОМОЛ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Кеча Тошкент область XVIII комсомол конференцияси очилди. Делегатлар Ўзбекистон ЛКСМ область комитетининг биринчи секретари О. У. Исҳоқовнинг «КПСС XXIV съезди, ВЛКСМ XVI съезди қарорларини бажаришнинг бориши ва ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги ишларни янада яхшилаш вазифалари» ҳақидаги докладини эшитдилар.

Область комсомол ташкилоти ревизия комиссиясининг иши ҳақида комиссия раиси В. П. Медведев доклад қилди.

Доклад юзасидан музокаралар бошланди.

Конференция ишида Тошкент область партия комитети бюро аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар иштирок этмоқдалар.

Бугун конференция ўз ишини давом эттиради.

ПАХТАМИЗ 40 ЦЕНТНЕРДАН КАМ БЎЛМАЙДИ

Колхозимиз аъзолари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетнинг 1974 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун Социалистик мусобақани авж олдириш ҳақидаги қарорини муҳокама қилиб, якдиллик билан маъқулладилар.

Биз партиямизнинг тарихий ҳужжатларини муҳокама қилар эканмиз, ўтган йилдаги эришилган ютуқларимизни қайд қилдик, галдаги вазифаларимизни янада аниқ белгилаб олдик. Ҳақиқатан ҳам ҳар бир киши ўтган йилга нисбатан бу йил янада баракали меҳнат қилиши керак. Ана шундагина плангина эмас, мажбурият ҳам муддатидан олдин муваффақиятли адо этилади. Сўзга чиққан коммунистлар, комсомоллар, сувчилар, механизаторлар биз оширилган мажбурият олиб меҳнат қиламиз, деб айтдилар. Сўзга чиққан баъзи ўртоқлар бевосита пахта далаларида, канопзорда, чорвачилик фермаларида меҳнат қилиш истагини билдирдилар. Бунинг боиси бор албатта. Бизда идорада ишлаётганларга нисбатан далада меҳнат қилаётганларнинг иш ҳақлари бир ярим-икки баравар кўпдир.

Режаларимиз аниқ: гектар бошига ҳосилдорликни кўтариш йўли билан пахтачиликни янада равнақ топтирамиз. Ҳар гектар ердан колхоз бўйича камида 40 центнердан «оқ олтин» топшириш асосий бурчимиздир.

Хўжалигимизда шоличилик ҳам ривожланади. Ҳар гектар ердан 60 центнердан шоли топшириш учун ҳозирдан бошлаб пухта тайёргарлик кўряпмиз. Гектар бошига олинадиган каноп поясини 210 центнерданга етказамиз. Кўпгина бригадаларда бу экиндан янада кўп ҳосил олиш имкониятлари белгиланяпти. Пиллачиликка эътиборни кучайтирамиз. Давлатга ҳар қути пилла қуртидан 70 килограммдан ҳосил топширамиз.

Чорвачиликни ривожлантириш ҳам диққат-эътиборимизда бўлади. Гўшт, сут, тухум ўтган йилга нисбатан анча кўп топширилади. Чорвадорларимиз қишловни намунали ўтказиш билан бирга сут булоғини камайтирмасликка сўз бердилар. Утган йили ҳар бир соғин сигирдан ўртача 2786 килограммдан сут олинган эди. Бу йил эса 3 минг килограммдан кам сут топширмаймиз.

Қ. ПЕРШЕЕВ,
Қуйи Чирчиқ районидаги «Заря коммунизма» колхози раисининг ўринбосари.

ИЛҒОР СУТ СОҒУВЧИ

Димитров номли колхозда бу аёлни танимайдиган, у билан фахрланмайдиган бирон киши топилмаса керак.

Сут соғувчилар сардори Ли Ен Хи ўзаро социалистик мусобақада ғолиб чиқиб, ҳозир март ойи ҳисобига меҳнат қилмоқда. Унга 34 бош соғин сигир бириктилган.

— «АД-100» сут соғиш машинаси жуда қўл келяпти, — дейди Ли Ен Хи. — Бундан уч йил илгари сигирларни қўлда соққанимда суткасига 300—320 литр сут соққан бўлсам, ҳозир 420—460 литрдан сут соғиб оляпман. Қўлда соғиш учун камида тўрт соат вақт сарфлардим. Энди 1,5—2 соат сарфлаб, икки кишининг ишини бажаряпман.

Б. ЙУЛДОШЕВ,
Қуйи Чирчиқ райони.

БАШАРИЯТ ҚУЁШИ

ФАХРИЙ ҚОРОВУЛ

Деворлар тош қотган, мускуллари тош,
Қулоққа айланган жамики бино.
Осмонда юлдузлар қотиб қолган ёш,
Кўз бўлиб тикилур бутун бир дунё.
Суратга тушардек қилт этмас дарахт,
Оёғин учида юради шамол.
Шовқин солмас бунда на фарёд, на бахт,
Мақбарада турган аскарлар мисол.
Соқчилар ишончга ҳайкалдир тирик,
Тик боққан кўзидан томар садоқат.
Эл билан Ленинга киприги кўприк,
У кўприкдан оқар меҳрлар фақат.
Қулоққа айланиб қўриқлар ҳилол,
Бўронлар пойига қўяр бориб бош.
Киприги қилт этмас, соқчилар мисол
Деворлар тошқотган, мускуллари тош.
Ором олар бунда доҳиймиз Ленин,
Киришга ҳаққи йўқ ҳаттоки ҳулё.
Оламни ололди севиб у элин,
Букун унинг тинчин қўриқлар дунё.
Оромин бузолмас кўчса ҳам довул,
Илдиз сасидан ҳам әйлай деб огоҳ,
Қулоққа айланган фахрий қоровул,
Қулоққа айланган жамики бино.
Унутар йигирма тўртинчи йилнинг
Йигирма биринчи январин ким ҳам!!
Тўсатдан қалблари титради элнинг,
Совуқ бир хабардан музлади олам.
Томоғи бўғилиб, упкаси тўлиб
Қайғудан қанча эл қуйи эгди бош.
У кунни бир умр эслатмоқ бўлиб
Осмонда юлдузлар қотиб қолган ёш.
Йўқ, унинг умрига қўнолмас ғубор,
Ўлим деган ёвуз сололмас соя.
Дунё остин-устин бўлса ҳам у бор,
У ўзи ҳаётни яратган доя.
У фақат уйқуда: фахрий қоровул
Тинчин қўриқловчи ҳайкалдир гуё.
Мангуга қўриқлар ҳар дил, ҳар овул,
Кўз бўлиб тикилур бутун бир дунё.
Турна туйғуларим бир осмон бўлиб,
Мен ҳам букун бунда турибман бесас.
Юрагим қўшиққа кетади тўлиб,
Куй бўлиб киради олинган нафас.
Доҳий умри билан умрим пайваста,
Дилдан баҳслашамиз, мавзуимиз бахт.
Одамлар тиқилинч. Одимлар аста.
Суратга тушардай қилт этмас дарахт.
Аримас бу ердан меҳр анқиган
Элларнинг нафасин ташиб юрган ел.
Зангор меҳрин йўллаб жилмагай бундан
Арчалар баргидан мўралаб апрель.
Кремль юлдузида чироғи ёниқ,
Ундан нур олади келажак, иқбол.
Одамлар узилмас, одамлар янглиғ
Оёғин учида юради шамол.
Озодликни севган: занжирбанд тарих,
Гул иси, тун ва тонг Чулпону Миррих—
Бунда бир умрга фахрий қоровул.
Озодлик ҳам маҳкам боғларкан белин,
Фахрий қоровулдир бу ерда ҳар вақт.
Ахир ором олар у севган Ленин,
Шовқин солмас бунда на фарёд, на бахт.
Юрагим беланчак сенга, эй устоз,
Бир умр майли сен унда ором ол.
Хоҳлаган пайтингда чалиб берай соз,
Куйимга ибтидо сен берган иқбол.
Сенга интизордир мен ўсган овул,
Элтайин, қалбимга ўлмас руҳинг сол.
Виждоним руҳингга фахрий қоровул:
Мақбарада турган аскарлар мисол.
Деворлар тош қотган, мускуллари тош,
Қулоққа айланган жамики бино.
Осмонда юлдузлар қотиб қолган ёш,
Кўз бўлиб тикилур бутун бир дунё.
Суратга тушардай қилт этмас дарахт,
Оёғин учида юради шамол.
Шовқин солмас бунда на фарёд, на бахт,
Мақбарада турган аскарлар мисол!

Эргаш МУҲАМЕДОВ.

ЛЕКТОРИЙДА СУҲБАТЛАР

Октябрь райони «Билим» жамияти томонидан ташкил этилган 22 та лекторий лекторлари Ленин кунларида маҳаллаларда ва корхоналарда бўлиб, доҳий ҳаёти ва революцион фаолияти тўғрисида кўплаб лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. Политехника институти ўқитувчиси тарих фанлари кандидати М. Аюпов куни кеча «Учқун» маҳалласи меҳнаткашлари ҳузурида бўлиб, «В. И. Ленин жаҳонда биринчи социалистик давлат асосчиси ва раҳбари» деган темада қизиқарли лекция ўқиб берди. Фалсафа фанлари кандидати Ю. Раҳматуллаевнинг суҳбати «В. И. Ленин ва миллий масала» деган мавзуга бағишланди.

Бугун-эрта лекторлар районнинг бошқа маҳаллаларига ҳам меҳмон бўлиб борадилар. Улар кўпчиликни қизиқтирган темаларда суҳбатлар ўтказиш билан бирга совет даврида халқимиз эришган ютуқларни кенг пропаганда қиладилар.

Маҳаллаларда доҳий ҳақида суҳбатлар ўтказиш билан бирга буюк устоз ҳаётини акс эттирувчи виставкалар ҳам ташкил этилмоқда. «Илғор», «Катта боғ» маҳаллаларида ташкил этилган виставкаларни кўпчилик қизиқиш билан кўздан кечирмоқда.

ЛЕНИНИЗМ — ҒАЛАБАЛАРИМИЗ БАЙРОҒИ

(Боши биринчи бетда).

В. И. Ленин тузган ва синфий жангларда чиниқтирган большевиклар партияси раҳбарлигида Улуғ Октябрь социалистик революцияси эришган ғалаба жаҳоншумул-тарихий воқеа бўлди. Бу ғалаба жаҳонни революцион йўл билан ўзгартиришни бошлаб берди. Бинобарин у Ленинниng 1917 йил Октябригача бўлган бутун назарий ва амалий фаолиятининг чўққиси бўлди. У ўзининг бутун билимини, жуда бой сиёсий тажрибасини, бутун иродасини ва ғайратини Октябрь инқилобини тайёрлашга сарфлади.

В. И. Ленин ишчи ва деҳқонларнинг жаҳондаги биринчи давлатига асос солди, социалистик қурилишнинг толмас ташкилотчиси ва раҳбари бўлди. К. Маркс билан Ф. Энгельснинг таълимотига таяниб, у социализм ва коммунизм қурилишининг энг муҳим назарий ҳамда амалий проблемаларини ишлаб чиқди.

Лениннинг образли таъбирича, буржуазия ҳокимият тепасига келганида «аллақачон синаб кўрилган экипажга, олдиндан тайёрлаб қўйилган йўлга, олдин синаб кўрилган механизмларга» эга бўлса, ҳокимиятни ўз қўлига олган пролетариат «экипажга ҳам, йўлга ҳам, умуман олдин синаб кўрилган ҳеч нарсага, мутлақо ҳеч нарсага» эга эмас эди (Асарлар, 23-том, 203-бет).

Коммунистларнинг ленинча партияси, совет халқи инсоният тарихида биринчи марта социализмга йўл очди, янги жамият «механизмлари»ни вужудга келтирди ва амалда синаб кўрди. Ана шу буюк ва оғир кураш — социализм учун курашда улуғ Ленин чизиб берган социализм қуриш плани ишончли компас бўлди.

СССРда социализм қуришнинг ленинча плани иқтисодий, сиёсий ва маданий ўзгаришларнинг чамбарчас боғланган бирлигидан иборат эди. Ана шу план асосида, янги тузум афзалликлари ва омманинг революцион ғайратига таяниб, ленинча партиямиз ўз кўлами ва суръатлари жиҳатидан мисли кўрилмаган социалистик ўзгаришларни амалга оширди. Ватанимиз асрий қолоқликни енгиб, қудратли социалистик давлатга айланди.

Ватанимизда ривожланган социалистик жамият қурилганлиги КПСС раҳбарлигида совет халқи томонидан амалга оширилган чуқур социал-иқтисодий ўзгаришларнинг асосий якуни бўлди. Жамиятнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётида қилинган тубли ўзгаришлар асосида одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи, муштарак манфаат ва мақсадлар, ягона марксизм-ленинизм идеологияси билан жипслашган юздан кўпроқ миллат ва элат меҳнаткашларининг бузилмас қардошлиги вужудга келди. Ленин асос солган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллиги кенг миқёсда байрам қилинганлиги халқлар интернационализми ва дўстлигининг ёрқин намойиши бўлди.

Ватан тақдири учун масъулиятни ўз зиммасига олган, ҳукмрон умумхалқ партияси бўлиб қолган КПСС мамлакатимизни коммунизм йўлидан ишонч билан олға бошлаб бормоқда. У ўзининг бутун ички ва ташқи сиёсатида Ленин васиятларига оғишмай амал қилиб келмоқда. Партия ҳамиша Ленин билан бирга, Ленин ҳамиша партия билан бирга, партиянинг кучи мана шунда. Лениннинг барҳаётлиги мана шунда. Партия ҳужжатларини алмаштириш тантанали вазиятда бошланганида 1-рақамли партия билети Владимир Ильич номига ёзилганлиги салкам 15 миллионга яқин совет коммунистларининг ўз устози ва йўлбошчисига бўлган чексиз муҳаббатининг, ленинизмга бўлган беҳад садоқатининг рамзидир.

Коммунистик партия раҳбарлик ролининг ўсиб бориши социалистик жамият тараққиётининг жуда муҳим объектив қонуниятидир. Бу қонуният коммунизм қуриш босқичида тағин ҳам катта куч билан намоён бўлаётир. Партия совет жамиятини ривожлантириш йўлини ленинча донишмандлик ва зийраклик билан очиб бермоқда, социализмнинг беҳисоб имкониятларини ленинча моҳирлик билан ишга солмоқда, навбатдаги вазифаларни ленинча реалистик равишда белгилаб бермоқда ва бу вазифаларни муваффақиятли ҳал этишга астойдил ҳаракат қилмоқда.

КПСС XXIV съезди партиянинг, бутун совет халқининг ҳаётида жуда катта воқеа бўлди. У коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичидаги аниқ сиёсий йўлни ленинча донолик билан белгилаб берди. Съезд ҳозирги замон фан-техника революцияси муваффақиятларини социалистик хўжалик системасининг афзалликлари билан узвий равишда қўшиб олиб боришдан, ишлаб чиқарувчи кучларни тез ва ҳар томонлама ривожлантириш асосида халқ турмушининг моддий даражасини ва маданий савиясини анча юксалтиришни таъминлашдан иборат тарихий вазифани илгари сурди.

Ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар, халқ зиёлилари партия раҳбарлигида съезд қарорларини муваффақиятли равишда амалга оширмоқдалар. Тўққизинчи беш йилликнинг уч йили мобайнида совет индустрияси янада юксалди, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси мустаҳкамланиб, ривожланиш суръатлари тобора барқарор бўлиб бормоқда. Фан ходимлари, совет олимлари янги-янги муваффақиятларга эришдилар.

Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ўсиши совет кишиларининг фаровонлигини юксалтириш соҳасида бир қанча муҳим тадбирларни амалга оширишга имконият туғдирди. Аҳолининг реал даромадлари, ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи, колхозчиларнинг меҳнат ҳақи кўпайди ижтимоий истеъмол фондлари ортди. Беш йилликнинг уч йили мобайнида саҳни 320 миллион квадрат метрдан зиёд уй-жой қурилди ва фойдаланишга топширилди. 34 миллиондан ошиқ киши янги уйларга кўчиб ўтди.

В. И. Ленин миллий муносабатлар тўғрисидаги марксизм ғояларини янада ривожлантирди, бу ғояларни янги тарихий даврга татбиқан конкретлаштирди, партияни миллий масалага доир илмий асосланган программа билан қуроллантирди. Бу программанинг моҳияти миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи, барча халқларнинг тўла тенг ҳуқуқлилиги, барча миллат ва элатлар ишчи ҳамда деҳқонларининг социализм учун курашда бирлашишларидан иборат эди.

Совет Иттифоқидаги бошқа республикаларда бўлгани каби, Ўзбекистонда ҳам социалистик қурилишнинг ва миллий масалани ҳал этишнинг ленинча программаси муваффақиятли амалга оширилди. Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон ССРда Ленин партияси раҳнамолигида, ишчи ва деҳқонларнинг фидокорона меҳнати, улуғ рус халқи ва мамлакатдаги бошқа халқларнинг қардошларча ёрдами натижасида ўзининг миқёси ҳамда аҳамияти жиҳатидан мисли кўрилмаган социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва маданий ўзгаришлар рўй берди. Қардош республикалар оиласида Ўзбекистон халқлари тарихан қисқа муддат ичида капитализмни четлаб, Ленин кўрсатган йўл — социализмга ўтиб олдилар ва эндиликда коммунистик жамиятни муваффақиятли равишда қурмоқдалар.

В. И. Ленин Коммунистик партия ва Совет давлатининг кўп қиррали социалистик ташқи сиёсати принципларини ишлаб чиқди. Бу муҳим принциплар пролетар интернационализми ва турли социал системага мансуб давлатларнинг тинч-тотув яшашидан иборатдир.

Халқаро майдонда мамлакатимиз таъсири ва обрўси беқиёс даражада ошиб борётганлиги Лениннинг назарий мероси ва Совет давлати ташқи сиёсий фаолиятининг бой тажрибаси синтезидан оқилона фойдаланаётган, сиёсатда илмий етуклик, пухталик, конкрет аҳволга реал баҳо бериш, мақсадга эришиш йўлида матонат ва эпчиллик намуналарини кўрсатаётган Коммунистик партиянинг хизматидир. Партиямиз Лениннинг сиёсат — бу айни замонда ҳам фан, ҳам санъатдир деган кўрсатмасини моҳирлик билан амлга ошириб келмоқда. Партия XXIV съездида СССРнинг халқаро аҳволи марксча-ленинча чуқур таҳлил қилинганлиги, КПСС ва Совет давлатининг ҳозирги тарихий босқичдаги халқаро сиёсати тўла равишда ёрқин ифодалаб берилганлиги ташқи сиёсий программани ишлаб чиқишга Ленин таълим бергандек илмий ҳамда ижодий ёндошишнинг янги намунаси бўлди.

XXIV съезднинг Тинчлик программасини рўёбга чиқариш борасида Коммунистик партиямиз халқаро фаолиятда актив, изчил ва собит қадамлик билан иш олиб бораётир. Бу программанинг ғоялари, КПССнинг қардош мамлакатлар билан ҳамжиҳатликда амалга ошираётган актив, ташаббускор халқаро сиёсати социалистик ҳамдўстлик жипслигини янада мустаҳкамлади, планетадаги бутун сиёсий вазиятда яхши таъсир ўтказди.

Йиллар ўтган сайин Владимир Ильичнинг образи кўз ўнгимизда янада ёрқинроқ ва улуғворроқ намоён бўлмоқда, Ленин ўзи бунёд этиб, тарбиялаган партия раҳбарлигида коммунистик жамият барпо этаётган совет халқининг шонли ишларида яшамоқда. У жаҳон социализм системасининг муваффақиятларида, капиталга қарши кураш олиб бораётган халқаро ишчилар синфининг революцион жасоратларида яшамоқда.

В. И. Лениннинг ўзидек барҳаёт таълимоти тараққийпарвар инсониятнинг тинчлик, социал адолат ва порлоқ келажак учун олиб бораётган кураш йўлини ёритиб турибди.

Т. НАЖМИДДИНОВ,
тарих фанлари кандидати.

ҲАМИША БАРҲАЁТ

1924 йилнинг 21 январи. Владимир Ильич Лениннинг юраги уришдан тўхтади. Бу машъум хабар бутун Россияни, бутун жаҳонни ларзага солди. Россия Коммунистик партияси Марказий Комитети номига бетўхтов телеграммалар, хатлар кела бошлади. Жаҳон матбуотида Ильич ҳақида атоқли кишилар билдирган самимий фикрлар эълон қилинди.

«Мана шу оғир соатда, — дейилади Германия Коммунистик партияси Марказий Комитети (Коммунистик Интернационал секцияси) Берлиндан юборган таъзияномада, — биз ўзимизни шу билан юпатамизки, Ленин таъсири битмас-туганмасдир. Унинг иши Совет Россиясида бузилмас негизга асосланган. Бутун дунёдаги миллионлаб кишилар у чизиб берган йўлдан бормоқдалар. Ўртоқ Ленин тобути устида биз яна бир карра қасамёд қиламизки, унинг иродаси, унинг иши ва сабоқлари биз учун ҳамиша васият, намуна ва йўлчи юлдуз бўлиб қолаверади».

Америка ишчилар партияси номидан юборилган таъзияномада ҳам В. И. Лениннинг жаҳон пролетариати олдидаги буюк хизматлари тилга олинади:

«Ўртоқ Ленин вафот этиб, жаҳон ишчилар синфи ўз доҳийсидан ажралди. Маркс davридан буён ҳеч ким Ленин сингари ишчилар синфини шунчалик чуқур билмаган, ҳеч ким Ленин сингари ишчилар синфи озодликка эришиш учун қўлланиши лозим бўлган методларни яхши тушунмаган, ҳеч ким у каби капиталистик тузумни таҳлил қилиб, ишчилар синфига йўл кўрсатмаган».

Италия ишчилар ҳаракатининг танқли арбоби, Италия Компартияси раҳбарлигининг аъзоси Умберто Террачини «Правда» газетасининг 1924 йил 24 январь сонида босилган мақоласида шу мамлакат коммунистлари номидан сўзлаб, жумладан, бундай деб ёзган эди:

«Италияда бирорта ишчилар хонадони йўқки, унинг тўрида Ленин портрети турмаган бўлсин. Ҳамма ишчилар Ленин суратини ўзлари билан бирга олиб юришади. Меҳнаткашлар Ленин номини уй деворларига кўмир ёки бўр билан, ё тошга ўйиб ёзганларини барча итальян шаҳар ва қишлоқларида кўриш мумкин».

Эсендаги француз ҳарбий турмаси маҳбуслари Ильич вафоти ҳақидаги хабарни эшитиб, дарҳол матбуот орқали таъзия билдиришга қарор қиладилар. Уларнинг 1924 йил 6 февраль куни «Юманите» газетасида босилган хатларида жумладан бундай дейилади:

«Француз ҳарбий турмаси деворлари орқали доҳиймиз Ленин вафоти ҳақидаги даҳшатли хабар етиб келди... Биз рус ва бутун жаҳон революциясининг доҳийси ва Коммунистик Интернационал асосчисининг вафот этганлигини эшитиб, қаттиқ қайғурдик. Аммо, биз шуни биламизки Ленин иши сўнмасдир, унинг даҳоси ҳамиша барҳаёт».

Марксизм-ленинизм институтининг Марказий партия архивида Ленин вафоти муносабати билан узоқ Исфаҳондан, Эрон социалистларининг шу ердаги ташкилоти номидан юборилган таъзиянома ҳам сақланади. «Халқ Комиссарлари Совети Раиси ўртоқ Лениннинг ўлими тўғрисидаги машъум хабар бизни қайғуга солди, — дейилади мазкур хатда. — Ленин таълимоти барҳаётдир, бу таълимот бутун ишчи инсоният учун ҳамиша тирик йўлланмадир».

Худди шу архивда океан ортида, Колумбия ишчи социалистик партияси комитетининг аъзоси Эстабан Санчез юборган бошқа бир хат ҳам бор.

«Ленин ва унинг сафдошлари эзилган ва қул қилинганлар озодлиги йўлида амалга оширган буюк ишлар бутун жаҳонни ларзага солди. Ҳамма чегара, океан ва қитъалардан ўтиб, бу ишларнинг акс-садоси бизга ҳам, кичик, йироқ бир мамлакатимиз ишчиларига ҳам етиб келди ва биз Лениннинг ғоят самарали ҳамда ҳаётбахш таълимотини миннатдорлик билан қабул қиламиз».

«Известия» газетасининг 1924 йил 29 январь сонида босилган мана бу таъзияномани ҳам ҳаяжон билан ўқийсиз. Уни негрлар ассоциацияси Москвага, Советларнинг иккинчи Бутуниттифоқ съездига йўллаган эди.

«Ленин вафоти ва рус халқининг оғир жудолиги муносабати билан бутун дунёдаги 400 миллион негр номидан чуқур қайғу ва ҳайрихоҳлик ифодасини қабул этишингизни сўраймиз. Биз учун Ленин жаҳоний яхшилик тимсолидир».

Владимир Ильич Ленин вафоти муносабати билан Москвага йўллаган хатлардан яна кўплаб мисолларни келтириш мумкин.

И. СУЛТОНОВ.

Тилларда ва дилларда

ЛИ-ДА-ЧЖАО, Хитой ҳамда Халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби

Лениннинг инсоният учун аҳамиятини қуёш ва дарёларнинг аҳамияти билангина қиёс этиш мумкин. Ленин эълон қилган принциплар ҳозир ҳаётга жорий этилган, революцион ташкилотлар мунтазам ўсиб, ривожланиб бормоқда, халоскорлик буюк миссиясини бажаришга тайёр турипти. Ленин ўлган бўлса да, унинг руҳи барҳаёт.

ХО ШИ МИН, Вьетнам ҳамда Халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби.

Бутун дунё халқлари каби тинчлик, мустақиллик, демократия ва социализм учун курашаётган Осиё халқлари учун Ленин таълимоти ҳаётбахш қуёшга ўхшайди.

ЛЕ ЗУАН, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари

Маркс ва Энгельс ишини давом эттирган Ленин марксизмнинг софлиги ва ижодий характерини ҳимоя қилди, уни ҳар томонлама ривожлантиришнинг янги босқичига кўтарди, ҳозирги замоннинг революцион талабларига энг тўлиқ жавоб берди.

Ленинизм — империализм босқичида ривожланган капиталистик мамлакатларда пролетар революциясининг ғалабаси учун калитдир, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар қўлида уларнинг ёлланма меҳнат қуллигини тугатиш учун, синфий озодлик ва ижтимоий тенглик учун курашидаги энг ўткир қуролдир. ленинизм — мустамлака халқлари учун тун зулматига барҳам берувчи қуёшдир, эзилган халқлар мустақиллик, озодлик учун курашга отланган ва тараққиёт ҳамда бахт-саодат йўлига кираётган мустамлака мамлакатларида революциянинг тонгги сабосидир.

ХОЛИД БАҒДОШ, Сурия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари.

...Араб халқ оммасининг тобора кенг қатламлари ленинизмга, Ленин асарларига мурожаат қилмоқдалар, худди саҳрода кетаётган чанқоқ одам юраги булоққа интилгандек унга интилмоқдалар.

САНЗО НОСАКА, Япония Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Раиси.

Маркс, Энгельс, Ленин ғоялари ва назарияси бизнинг кунларимизда ўз миқёси жиҳатдан улкан ҳаракатга айланган, жаҳон тарихини белгилаётган пайтда, бу ҳаракат олдида янги вазифалар пайдо бўлаётган пайтда Маркс, Энгельс, Ленин ғоявий-назарий меросини чуқур ўрганиш, уни дунёнинг барча мамлакатлари халқлари революцион ишини янада ривожлантиришни таъминлаш учун назарий конкретлаштириш муҳимроқ аҳамият касб этмоқда.

Доҳийнинг Кремлдаги иш кабинетини ҳамма вақт экскурсантлар қизиқиш билан томоша қилишади.

А. Стужин фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

УНУТИЛМАС ҚАҲРАМОНЛИК

Туркистонда Октябрь революциясининг ғалабаси натижасида меҳнаткаш халқлар социал ва миллий зулмдан қутилиб социалистик қурилиш йўлига кирдилар. Ўлкада Совет ҳокимиятининг мустаҳкамланишига, ишчи ва деҳқонларнинг иттифоқ бўлиб жипслашишига, социалистик революциянинг дастлабки ютуқларига оқ гвардиячилар, маҳаллий бой ва феодал элементлар чет эл империалистлари билан биргалашиб тиш-тирноқлари билан қаршилик кўрсатдилар.

1918 йил охири ва 1919 йил бошларида Туркистон Совет республикаси фронтлар халқаси ичида қолганлигидан фойдаланиб Совет ҳокимиятининг ички ва ташқи душманлари Тошкентда антисовет қўзғолонига тайёргарлик кўра бошладилар. Англия ва Америка агентларининг ёрдамида иш кўраётган яширин оқ гвардиячи «Туркистон ҳарбий ташкилоти» 1918 йил 27 декабрда Туркистон республикасининг ҳарбий комиссари К. Осипов бошчилик қилган контрреволюцион группа билан бирлашди. Фитначилар Совет ҳокимиятига қарши исённи тайёрлаш учун «Муваққат комитет» номли контрреволюцион марказ ташкил қилдилар. Унинг расмий бошлиғи қилиб К. Осипов тайинланди. «Муваққат комитет» исёнга тайёргарлик билан боғлиқ бўлган ҳамма ишларни Америка-Англия агентларининг бевосита раҳбарлигида олиб борди.

Тарихда «Осипов фитнаси» деб ном олган оқ гвардиячилар, буржуазия миллатчилари, «сўл» эсерларнинг контрреволюцион чиқиши 1919 йил 18 январдан 19 январга ўтар кечаси бошланди. Фитначилар ярим кечада Бош темирйўл мастерскойини ва Тупроққўрғонни босиб олиш учун отрядлар жўнатди, лекин ишчи-дружиначилар ва қизил аскарларнинг қаттиқ зарбасига учраган Осипов отрядлари чекинишга мажбур бўлди.

Бу муваффақиятсизликлардан кейин хоин Осипов юз берган аҳволни муҳокама қилиш баҳонаси билан Туркистон республикасининг раҳбар партия ва совет ходимларини 2-полкнинг казармасига чақириб, уларни ваҳшиёна отиб ўлдирди. Осипов бандалари қўлида Туркистон республикасининг 14 комиссар-большевиги: Туркистон Марказий Ижроия Комитети раиси В. Д. Вотинцев, Халқ Комиссарлари Совети раиси В. Д. Фигильский, Тошкент шаҳар Совети раиси Н. В. Шумилов, Тошкент шаҳар Совети раисининг ўринбосари В. Н. Финкельштейн, Тошкент Совети ижроия комитетининг аъзоси А. Я. Першин, республика касаба Совети раиси М. С. Качуринер, темир йўллар халқ комиссари Е. П. Дубицкий, ички ишлар халқ комиссари А. Н. Мальков, Туркистон ҳарбий-дала судининг раиси А. В. Червяков, фавқулодда тергов комиссиясининг раиси И. П. Фоменко, шаҳар партия дружинасининг раиси Д. Г. Шпильков, большевиклар партияси шаҳар комитети аъзоси С. А. Гордеев, шаҳар хавфсизлигини сақлаш бошлиғининг ёрдамчиси И. Г. Лугин, «Красноармеец» газетаси редактори М. Троицкий ҳалок бўлди.

19 январь эрталаб «Озодлик уйи», Тупроққўрғон ва бош темир йўл мастерскойидан ташқари деярли бутун шаҳар исёнчилар қўлида эди.

Осипов фитнаси оқибати республика партия ва совет ҳукумати раҳбарларининг хоинларча ўлдирилиши ҳақида хабар топган Тошкент партия ташкилоти шаҳар ишчилар синфини Улуғ Октябрь ютуқларини ҳимоя этишга қўзғатди.

19 январь эрталаб соат 6 да бош мастерскойда чалинган ҳаяжонли гудок ташвишли воқеа юз берганидан дарак берди. Темир йўл мастерскойига 1500 дан ортиқ ишчи ва қизил аскар тўпланди. Ишчилар, қизил аскарлар исёнчилар томонидан халқ содиқ фарзандларининг отиб ўлдирилгани ҳақидаги хабарни ғазаб билан қарши олдилар. Митингда «Муваққат революцион совет» тузилди. Ишчилар исёнчиларга қарши шошилинч чоралар кўришни талаб қилдилар.

Совет ҳокимияти учун бу оғир дамларда қамоқ ва жазодан сақланиб қолган коммунистлар А. А. Казаков, Д. И. Манжара, Р. З. Рубцов, Низомиддин Хўжаев, П. И. Илёсов, У. Бапишев ва бошқалар исёнчиларга қарши курашни бошқардилар.

Исённи бостиришда бош мастерской ишчилари, Тупроққўрғондаги қизил аскарлар, 4-Туркистон полки солдатлари ҳал қилувчи роль ўйнадилар. Эски шаҳар меҳнаткашлари ҳам Янги шаҳар рус ишчи ва қизил аскарлари билан бирга исённи бостиришда фаол қатнашдилар.

Контрреволюцион исён бостирилгандан кейин Туркистон Марказий Ижроия Комитети В. И. Ленинга бу воқеа тўғрисида телеграмма юборди. В. И. Ленин Туркистонга ёрдам бериш учун шошилинч суратда совет, партия ходимларини жўнатди ва уларга совет органларига маҳаллий миллат вакилларини содиқ кишиларни Совет ҳокимиятига, большевиклар партиясига жалб қилишни маслаҳат берди. Туркистонга ҳарбий ёрдам бериш мақсадида Шарқий фронт қўмондонлигига Оренбург районидаги жангларни тезроқ ҳал қилиш тўғрисида кўрсатма берди.

Коммунистик партия раҳбарлигида Тошкент пролетариати контрреволюцион кучлар устидан ғалаба қозонди. Тошкент ва бутун Туркистон ишчилари ва Осипов фитнасини тор-мор этиб ўз қаҳрамонликларини Совет ҳокимиятига ҳамда Коммунистик партияга содиқликларини яна бир бор намойиш қилдилар.

Ўзбек ва рус халқлари ўртасидаги дўстлик Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун бўлган кураш ўтида тобланди.

Бутун Россия Марказий Ижроия Комитети Тошкент шаҳар пролетариатининг Осипов фитнасига қарши қаҳрамонона курашини юксак тақдирлаб, 1924 йил 19 апрелда Қизил Байроқ ордени билан мукофотлади.

И. АЛИМОВ,
тарих фанлари кандидати.

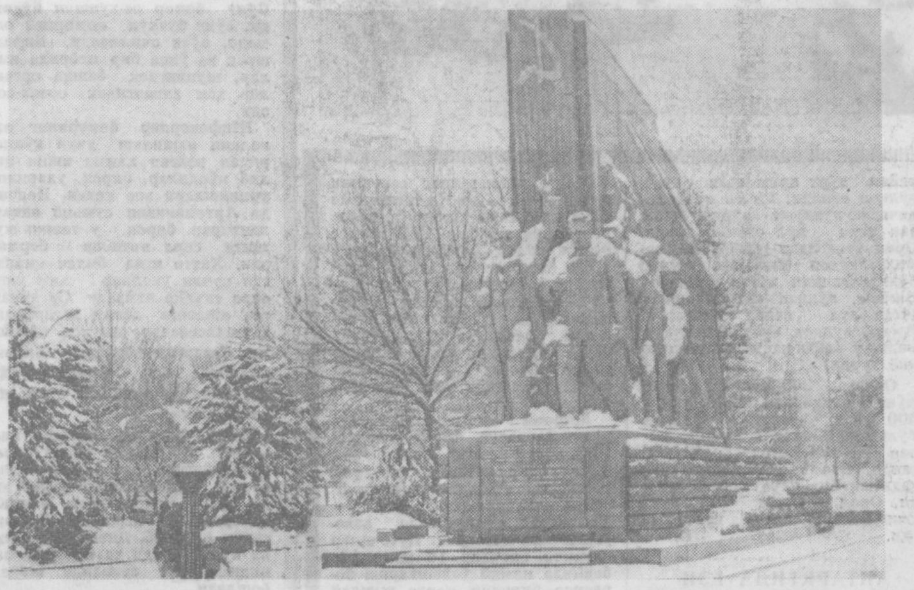

Пойтахтимизнинг вокзал олди майдонида 14 комиссар хотирасига ўрнатилган ёдгорлик.

А. Абалян фотоси.

УЗУМЗОРЛАР КЕНГАЙМОҚДА

Паркент узуми ширинлиги билан ҳаммага машҳур. Паркентликлар бу йил ҳам узумзорларни кенгайтириб, улардан янада мўл ҳосил олиш учун тайёргарлик ишларини кўрмоқдалар.

Райондаги «Коммуна» колхози бу йил 54 гектар янги ер ўзлаштиришни планлаштирган. Ҳозир ерларни планировка қилиш ва текислаш ишлари бошлаб юборилди. Бу янги майдонларда фақат узумзор барпо этилади. «Ленинобод» колхози шу «Коммуна» колхози билан ёнма-ён жойлашган. Бу колхоз ҳам 60 гектар янги ер ўзлаштириш учун бел боғлади. Ҳар иккала колхозни ток ва мевали дарахт кўчатлари билан таъминлаш район хўжаликлари билан бирга областимиздаги Шредер номли боғдорчилик-узумчилик ва виночилик илмий текшириш институти зиммасига ҳам юклатилган. Институт ходимлари бу йил янги ўзлаштирилаётган майдонларга бир неча минг туп ток ва ҳар хил мевали дарахт кўчатлари ўтқазадилар.

ҚЎРИҚ ЕРЛАР

Район хўжаликларида қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш тез суръатлар билан олиб борилялти.

Бу соҳада ўтган йили катта ишлар қилинди. Техникадан самарали фойдаланилиши сабабли қўриқ ва бўз ерлардан 380 гектарини ўзлаштириб, экин экилди.

Бу йил ҳам колхоз ва совхозларда янги ерларни ўзлаштиришга катта эътибор берилади. 400 гектардан кўпроқ ерни экинзорга айлантириш кўзда тутилмоқда. «Партия XX съезди» колхози, «Кўкорол» совхозларида янги ерлар ҳисобига пахта майдонлари янада кенгайтирилади.

ҲАМ ПАХТА, ҲАМ ЧОРВА

1973 йил якунлари ва беш йилликнинг аниқловчи тўртинчи йилининг улкан вазифалари қўйилган КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатини колхозимиз деҳқонлари қизғин маъқулладилар. Мурожаатга жавобан янада яхшироқ ва баракали меҳнат қилишга сўз бердилар.

Ҳақиқатан ҳам ўтган йили бошқа хўжаликлардаги каби бизнинг колхозимизда ҳам пахтачилик ривож топди. Чорва маҳсулотларини кўпайтиришда анчагина ишлар қилинди. Ҳар гектар ердан пландаги 28 ўрнига 34 центнердан пахта топшириб, зиммага олган социалистик мажбуриятимизни ошириб бажардик. Эндиликда партиямиз Мурожаатига жавобан ҳар гектар ердан камида 35 центнердан ҳосил топшириш юзасидан қизғин иш бошлаб юбордик. Кўкламга тайёргарлик барча соҳалар бўйича кучайиб кетди. Техника ремонти тугалланиш арафасида. Ариқ-зовурларнинг ярмидан кўпи чопилиб, ремонтдан чиқариб қўйилди. Маҳаллий ўғит ташиб чиқариш жадал олиб борилялти.

Колхозимиз пахтакорлари ва чорвадорлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1974 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарорини қизғин муҳокама қилиб, галдаги вазифаларни янада конкрет белгилаб олдилар.

Биз ҳар бир бригада ва фермада меҳнат унумдорлигини оширамиз. Деҳқончилик маданиятни юксак даражага кўтариб, жамоат чорвачилиги маҳсулдорлигини кўпайтириш учун ҳаракат қиламиз. Шу мақсадда қишки ишлар сусайтирилмаяпти. Чорва моллари намунали боқилаётир. Сут соғиб олиш борган сари кўпаймоқда. Хўжаликда янгидан паррандачилик фермаси ташкил этилди.

Буларнинг ҳаммаси 1974 йилда зиммага олинган социалистик мажбуриятимизни муддатидан олдин бажаришга хизмат қилади деган умиддамиз. Биз, қишлоқ хўжалиги ходимлари социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб, кўпроқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш билан партия ва ҳукуматимизнинг чақириқларига амалий жавоб берамиз.

А. ЮСУПОВ,
Чиноз районидаги Киров номли колхоз раиси.

ДЕҲҚОНЛАР ХИЗМАТИДА

Ўтган йили сельпомиз белгиланган чакана савдо планларини муддатидан илгари ошириб бажарди. Колхоз-совхозларда кўплаб саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчи янги магазинлар ишга туширилди. Райондаги Ленин номли колхозда хўжалик ҳамда саноат моллари билан савдо қилувчи магазин қурилди. Яқиндан бошлаб савдо қилаётган гастроном коллективи ҳам харидорлар талаби ва истаклари асосида иш юритмоқда. Йил мобайнида ўн тўрт магазин реконструкция қилинди, олти магазин эса ўз-ўзига хизмат қилишга ўтказилди.

Аҳолига намунали савдо хизмати кўрсатишга ҳаракат қилаётган ходимларимиз йиллик план топшириқларини 11 ойдаёқ бажарди. Пак Галина мудирлик қилаётган савдо маркази ходимлари хизматидан «Заря коммунизма» колхози деҳқонлари беҳад мамнун. Шунингдек М. Жалолов, Александр Цой, Лида Ван бошлиқ магазинларда ҳам ишлар намунали йўлга қўйилган.

Пахта йиғим-терими кунларида деҳқонларга хизмат кўрсатиш даражаси янада яхшиланди. Бу даврда сельпога қарашли бир нечта автолавка механизатор ва теримчиларга хизмат қилди, дала шийпонларида кўчма магазинлар ташкил этилди. Коллективимиз бир неча бор область матлубот жамиятининг фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. Энди ўзаро социалистик мусобақани яхши йўлга қўйиб, деҳқонларга савдо хизмати кўрсатиш даражасини янада ошириш учун курашмоқдамиз.

К. ҲАМИДОВ,
Қуйи Чирчиқ район, Ленин номли сельпо раиси.

СУРАТДА: (чапдан) «Заря коммунизма» колхози савдо маркази ходими Л. Кан ва ди-ректор Г. Пак ўртоқлар.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

БУГУНГИ ЧИЛИ

Мана тўрт ойдирки Чилида қонли террор давом этмоқда. Новости матбуот агентлиги ўқувчилар диққатига хунтанинг қора ишларини ўз кўзи билан кўрган, Чилида яшаган Латин америкалик Карлос Вареланинг қатор мақолаларини ҳавола қиляпти. У тўнтариш рўй бергандан сўнг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳомийлигида бўлган қочоқлар лагерида яшириниб юрган. Яқинда у Чили дўзоҳидан қутилиб чиқишга муваффақ бўлди. Карлос Варела ҳикоялари бу — ўз кўзи билан кўрган, кечирган эсдаликлардир.

Тўнтариш содир бўлган дастлабки соатлардаёқ Сантьягодаги Миллий стадион қийнаш ва ўлдириш лагерига айлантирилган эди. Тиш-тирноғигача қуролланган соқчилар 12 минг маҳбусни сиғдирган улкан концлагерни ташқи дунёдан автоматлар ёрдамида узиб қўйишди. Лекин, америкалик элчи учун мазкур «тартиб»ни бузиш унчалик қийинчилик туғдирмади. У ҳибсга олинган кишилар олдида лагерь бошлиғи полковник Эспиноса ҳамкорлигида пайдо бўлди. Бу билан у содир бўлган вазиятни ким ўз тасарруфида ушлаб турганини бутун борлиғи билан намойиш этди. Элчи рупор орқали махбуслардан дом-дараксиз йўқолган икки ватандоши ҳамда уларнинг тақдири тўғрисида бирор нарса билиш-билмасликларини сўради. Полковник Эспиноса эса хушомадгўйлик билан саволни такрорлади. Лекин стадион узра оғир сукунат ҳукм сурарди. Полковник жавоб берган кишиларга ҳеч қандай зиён етказилмаслиги, улар жазога тортилмаслигини неча бор такрорласа-да ҳечким лом-лим демади.

Ҳақиқатда қамоқда захмат чекаётган бу кишилар икки америкаликнинг тақдири тўғрисида бирон нарса билишармиди? Ёки уларнинг аксарияти ҳарбий хунтанинг ҳавфли гувоҳлари тариқасида отиб ташланишдан чўчишдими?

Ҳар иккала америкалик пойтахтда Мапочо дарёси ёқасидаги «Шератон» меҳмонхонасида истиқомат қилишарди. Эгаллаб турган лавозимларини назарда тутиб, бу ерни бехавотир ҳисоблашганлариданми улар тўнтариш рўй берган куннинг эртасигаёқ кўчага чиқишади. Чиқишади-ю, шу ондаёқ қуролли соқчи билан рўбарў келадилар. Соқчилар ортиқча ўйлай-нетмай уларнинг бор-йўғ пулларини қимматбаҳо буюмларини тортиб олиб, отиб ташлашади. Мурдалар эса дарёга улоқтирилади. Энди улар номи «дом-дараксиз йўқолганлар» рўйхатидан ўрин олади. Ваҳоланки фашистлар мурдалар қаерда ётганини яхши билишади...

Гоҳо-гоҳо фашистлар қонун-қоидага итоат этгандек, одамгарчилик қилаётгандек оддий солдатлардан «ҳаққоний» равишда ўч оладилар. Аммо, бу ҳамда бунга ўхшаш воқеалар ҳарбий хунта айби билан мамлакат қуролли кучлари орасида кенг тарқалаётган тартибсизлик ва қотилликни ниқоблай олмайди. Масалан, чилилик оилалардан бирига бостириб кирган ҳарбий соқчи уйни буткул шипшийдам қилади. Кекса уй бекаси офицерга мурожаат қилиб, буюмларини қайтариб беришни талаб этди. Аёл солдатлар уйни талашаётганда улардан бири хонада ҳаяллаб қолганини ҳамда ўртоқлари уни «Касерес, тезроқ бўл» дейишганини эслатиб ўтди.

— Касерес — чақирди офицер кимнидир ва суриштирмай нетмай олдига югуриб келаётган солдатни отиб ташлади. Бир қараганда, таловчи қилмишига яраша жазосини олгандек. Лекин бу билан иш тугамади. Офицер Касерес мурдасини юк машинасига ортишни буюрди... бинобарин, бунда кампирнинг барча буюмларини ҳам орттиришни унутмади. Демак, солдат офицер учун таламай, ўзи учун ўғирлагани сабабли ўлдирилди...

Репрессияларда айниқса қаттиққўллик билан ном қозонган ҳаво кучларининг бир группа ҳарбийлари Сантьягонинг «Эль Эспехо» районида истиқомат қилувчи чет эллик оиланинг барча мол-мулкини талон-торож этди. Оила эркаклари қамоққа олиниб, уларнинг хотин ва қизлари эса тақдир ҳукмига ҳавола этилди.

Чет эллик гражданлар устида содир бўлаётган бундай воқеаларни бугунги Чилида тез-тез учратиб туриш мумкин. Бебошлик ва террор натижасида ҳалок бўлган минг-минглаб чилиликлар орасида кўплаб чет эллик кишиларни кўриш мумкин. Чили фашистларининг қотиллиги, бебошлиги ҳамда тубанлигидан далолат берувчи бундай далиллар беҳисобдир. Беҳуда зулм ва истибдод, инсониятда мавжуд бўлган барча яхши хислатларни таҳқирлаш, — президент Сальвадор Альенден, мингларча чилилик демократларни ўлдирган ҳамда аҳолини раҳм-шафқатсиз тиз чўктираётган ҳарбий хунта фашистларининг башараси ана шундай.

Хунта ўз ҳокимияти атрофига барча ҳарбий кучларни бирлаштириш, уларни тўғридан-тўғри жиноятга, босқинчилик ҳамда вандализмда шерик қилишга интилмоқда. Лекин хунта раҳбарлари янглишадилар, софдил кишиларни чалғитиб бўлмайди. Буни дўзахга айлантирилган Миллий стадионда кичик офицер томонидан билдирилган эътироз ҳам тасдиқлайди. Офицер шундай деди: «Мен бундай ишга рози эмасман. Мени бу ерга жанубдан руслар ҳамда кубаликлар томонидан босиб олинган Вальпараисо ва Винья-дель-Марни озод қиласан деб олиб келишган. Мен ватандошларимни қийнаш ва уларга азоб бериш учун эмас, балки ватан учун жанг қилишга келганман..».

Бундай ўз пассивлиги, ҳавф-ҳатарни тушунмаслиги натижасида халқаро монополиялар томонидан ташкил этилган ва унга хизмат қилаётган, аксилватанпарвар диктатура ўрнатилишида кўр-кўрона иштирок этганлар аста-секин хатоларни тушунмоқдалаар. Мавжуд тузумга қарши норозилик ҳаракатлари кучаймоқда.

КАРЛОС ВАРЕЛА,
(АПН).

Комбинат кенгаймоқда

БЕРЛИН. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзоси бўлган мамлакатларнинг металл ишлаш саноати учун автоматлаштириш воситаларини энг кўп етказиб берувчи корхоналардан бири бўлган Эрфуртдаги «Умформтехник» ҳозир реконструкция қилинмоқда ва модернизация этилмоқда. Ана шу программа амалга оширилгандан кейин бу комбинат яқин йиллар ичида яна бешта янги саноат корпусига эга бўлади. Эрфуртда тайёрланаётган пресслар ва бошқа қолиплаш агрегатлари автомобилсозлик ва тракторсозлик саноатида, холодильниклар, кир ювиш машиналари ва электр плиталари ишлаб чиқаришда фойдаланилмоқда.

Эрфуртдаги комбинатни кенгайтириш учун Москвадаги Халқаро инвестиция банки ўн миллион сўмдан зиёд миқдорда кредит берди. Қурувчилар ва монтажчилар янги йил арафасида янги цехларнинг дастлабки участкаларини қуришни ГДР ташкил этилганлигининг 25 йиллигигача ёки муддатидан уч ой илгари қуриб битказиш мажбуриятини олдилар.

Фойдали учрашувлар

ВАШИНГТОН, 17 январь. (ТАСС). Совет Иттифоқи ва Қўшма Штатлар юрист олимларининг бу ерда тамом бўлган конференцияси Совет-Америка савдосини янада ривожлантиришнинг ҳуқуқий масалаларини муҳокама қилишга бағишланди.

Мажлисларда СССР билан АҚШ ўртасидаги иқтисодий алоқаларни ривожлантириш учун савдо-сотиқ соҳасида энг кўп қулайлик яратиш режимининг аҳамияти, ташқи савдо битимларининг ва низоларни арбитраж тартибида кўриб чиқишнинг ҳуқуқий шартлари, ихтиролар ва бошқа фан-техника ютуқларининг лицензиялари билан савдо қилиш сингари муҳим масалалар муҳокама қилинди.

Конференция қатнашчилари Совет-Америка иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлигини янада ривожлантиришни ёқлаб чиқдилар. Ҳар иккала томон икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликнинг актуал проблемалари юзасидан совет ва американинг юрист олимлари қўшимча учрашувларини ўтказиб туриш тўғрисидаги истакни изҳор этди.

Совет юристлари делегациясига СССР Фанлар академияси Давлат ва ҳуқуқ институтининг директори профессор В. Н. Кудрявцев, АҚШ делегациясига Америка халқаро ҳуқуқ жамиятининг раиси У. Рожерс бошчилик қилдилар.

Ҳиндистон-Совет дўстлик жамияти алоқалари тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Деҳли кино экранларида намойиш қилинаётган совет фильмлари, фан, техника, маданият ва бошқа соҳаларда уюштирилаётган турли кеча ва суҳбатлар СССРнинг кейинги йилларда эришган муваффақиятлари ҳақида ҳикоя қилмоқда. Суратда: Деҳлидаги совет фильмлари фестивали ўтказилаётган «Плаца» кинотеатри кўриниши.

А. Шальнев фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Мамлакатда энг йирик

ВАРШАВА, 17 январь. ТАСС мухбири А. Потёмкин хабар беради:

Халқ Польшасида «Унитра-полам» ёритиш техникаси комбинатида тайёрланган электр лампалари билан ёритилмаётган биронта квартирани, кўчани, клуб ёки корхонани топиш қийин, комбинат маҳсулоти мамлакатнинг ана шу буюмларига бўлган эҳтиёжнинг 97 процентини таъминламоқда.

Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек ва Польша Халқ Республикаси министрлар советининг раиси П. Ярошевич имзолаган фахрий ёрлиқ комбинат ўтган йили эришган муваффақиятлари учун энг яхши мукофот бўлди. Яқинда бу мукофот комбинатнинг етакчи корхонаси бўлган Роза Люксембург номли электр лампа заводининг партия ташкилотига топширилди. «Унитра-полам» коллективи ўз зиммасига олган қўшимча социалистик мажбуриятларни бажариши натижасидагина жами қиймати 200 миллион злотий маҳсулот ишлаб чиқарди, бу эса 1 миллион радио лампа, 3 миллион одатдаги электр лампочкалари демакдир.

Комбинат маҳсулоти ер юзидаги 50 дан ортиқ мамлакатга экспорт қилинаётганлиги, «Унитра-полам» буюмларини сотиб олишни истаётганлар сони кўпайиб бораётганлиги комбинат буюмларининг жаҳон стандарти даражасида эканлигидан далолат беради. Янги йилда корхона ишчилари ва инженерлари олдида катта вазифалар турибди. Мамлакатнинг ички бозорига буюмлар етказиб беришни 19 процент ва экспорт учун ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳажмини қарийб 14 процент кўпайтириш кўзда тутилади.

ЮБИЛЕЙ ОБЪЕКТЛАРИ

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига атаб районда кўплаб турар-жой ва жамоат биноларини ишга туширилади. Бинокорлар 240 койкали касалхона, 150 ўринли кафе-чойхона, ҳаммом ва кир ювиш комбинати қурмоқдалар.

Тимирязев номли колхозда 320 ўринли мактаб, район марказида эса 536 ўринли янги типдаги мактаб биноси ҳам фойдаланишга топширилади.

ҲУСНИГА ҲУСН ҚЎШИБ

Районда бу йил ободонлаштириш, соғлиқни сақлаш, янги кўчалар очиш, маданий-маиший хизмат кўрсатиш ва бошқа ишларга 4 миллион 717 минг сўм маблағ ажратилди. Бу маблағлар келажакда қишлоқ ва район марказини ободонлаштиришга сарфланади.

Бўка районн.

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиали Ўрта Осиёдаги муқаддас зиёратгоҳлардан бири бўлиб қолди.

А. Абалян фотоси.

БАЛИҚ СУВСИЗ ЯШАЙОЛАДИМИ?

Лондонлик зоолог олим Том Равенсдейл табиатнинг ана шу зўр муаммосини ҳал қилганлигини маълум қилди.

Бунинг учун у кўп йиллар шу масалани чуқур ўрганиб, ниҳоят Белгия компанияларидан бири томонидан ишлаб чиқилган препаратдан махсус модда ҳосил қилди. Шу моддани ютиб юборган ҳар қандай балиқ 48 соат давомида сувсиз яшайолади, дейди олим. Гарчи балиқ ўлик бўлиб кўринганн билан кейинчалик сувга туширилган заҳотиёқ яна тирилади.

Олим ўзи ҳосил қилган модданинг таъсирини неча юз марталаб синаб кўрди ва ҳар гал ижобий натижага эришди. Кунлардан бир кун у митти тилла балиқни ўз дўстига юбориб, посилка ичига қуйидагича хат ёзиб қўйди: «Бу балиқ — тирик, ишонмасанг сувга солиб кўр» Дўсти шундай қилди — балиқ сувга солиниши билан яна сузиб кетди.

ЭСКИ ВУЛҚОН ЯНА ОТИЛДИ

Исландиянинг Хеймает оролидаги вулқон бутунлай сўниб битган, деб ҳисобланарди. У бундан беш ярим минг йил бурун отилган экан. Аммо, бултур вулқон яна «уйғонди».

Ўтган йил 23 январь куни қора тутун осмонга кўтарилиб, аҳолини офатдан огоҳ қилди. Дарҳол Вестманнейяр орол шаҳрининг бутун аҳолиси эвакуация қилинди. Сўнгги қайиқ қирғоқдан сузиб кетишидан кейин тўрт ярим соат ўтгач, вулқон отилди. Ўн ой муттасил кечасию-кундузи вулқон оғзидан қора кул отилиб турди. Орол тепасидан учиб ўтган самолётлардан шаҳарни кўриб бўлмаётганини хабар қилишди. Ниҳоят, вулқон оғзидан чиқаётган дуд пасая бошлади. Аммо, вулқон бутунлай тўхтамади, у вақти-вақти билан отилиб турди.

Оролга 250 кўнгилли одам жўнаб, шаҳардан 1200 уйдан 400 таси бутунлай вайрон бўлганини айтди. Бошқа уйлар эса кул остида қолиб кетганди. Баъзи жойларда кул қатлами бир неча метрга етарди. Орол майдони эса икки квадрат километр кенгайган эди.

АНТАРКТИДА ЁЗИ

Антарктида совет қутбчилари «Оқ қитъада яна иссиқлик бошланди», деб радиограмма бермоқдалар. Кейинги кунларда ҳамма станциялардаги термометрларнинг симоб устунлари бирданига 10-20 градус юқорига кўтарилди ва ҳамон кўтарилиб бормоқда.

Ҳатто планетанинг совуқлик қутби — ички континентал «Восток» станциясида ҳам бугун совуқ «атиги» 13,6 градус бўлди, холос. Ҳолбуки, бу ерда 1966 йилнинг августида манфий температура мутлақ рекорди — Цельсий ҳисоби билан минус 88,3 градус қайд этилганди. Станцияда қишловчилар неча йиллардан бери биринчи марта ниқобга ўралмай очиқ ҳавода анчагина сайр қилмоқдалар.

Мирний обсерваториясида плюс 3 градус, ёмғир ёғмоқда! Уйчаларни қоплаб олган кўп йиллик қор қатлами тез эриб кетмоқда. Антарктидадаги энг совуқ станциялардан бири — Ленинград станциясида ҳаво ундан ҳам иссиқроқ. Қутбчилар олтинчи қитъани 18 йил мобайнида илмий ўзлаштириш борасида биринчи марта шундай иссиққа дуч келмоқдалар.

Қутбнинг таниқли тадқиқотчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. А. Корниловнинг фикрича, Тинч океан ҳавзасидан иссиқ ҳаво тўлқини музлик гумбазига чиқиши туфайли музликда ҳаво шундай илиган.

Н. КОНСТАНТИНОВ,
ТАСС мухбири.

ДУНЕ АЖОЙИБОТЛАРГА ТЎЛА

20 ЙИЛЛИК УЙҚУДАН СЎНГ

Бу воқеанинг боши 1952 йилга бориб тақалади. Днепропетровск областидаги Могилев қишлоғида сут соғувчи бўлиб ишлаётган ўттиз уч ёшли Надежда Артемовна Лебедин грипп билан оғриб қолди. Бемор аста-секин тузала бошлаганда кутилмаган ҳодиса юз берди: бош оғриғи кучайди, тил калимага келмай қолди. Сўнг бемор эс-хушини йўқотди, сўнг буткул қимирлай олмади, кўзи очилмасди. Бироқ юрак ва ўпка бир меёрида ишлар, шунингдек бошқа органлар ҳам аввалгидек соппа-соғ эди.

Шифокорлар беморнинг аҳволини яхшилаш учун қўлларидан келган ҳамма ишни қилиб кўрдилар, бироқ, уларнинг уринишлари зое кетди. Надежда Артемовнани сунъий овқатлантирар, бироқ, у ташқи муҳитга сира эътибор бермас эди. Ҳатто игна билан қилинган кучли уколлар ҳам унга сира таъсир этмасди. Организм эса яшашни давом эттирарди. Мутахассислар диагноз қўйишди. Летаргия уйқуси. Бироқ, уларнинг ҳеч бири бу уйқу қанча давом этишини аниқ айтиб беролмасди.

Н. А. Лебедин йигирма йил ухлади. Бу вақтда унинг оиласида кўпгина воқеалар содир бўлди. Умр йўлдоши вафот этди, қизи Валентинани мактаб-интернатга беришди. У мактабни битириб, Днепропетровскка кўчиб келди ва бу ерда машинасозлик заводида ишлай бошлади.

Утган йилнинг ёзида Н. А. Лебединнинг онаси вафот этди. Опаси Анастасия бу жудоликка чидай олмай хўнграб-хўнграб йиғлар эди. Шу пайт у қаттиқ ухлаётган синглисининг юзида ёш аломатларини сезиб қолди. Надежда оҳиста кўзини очар экан, биринчи гапирган гапи «она» деган сўз бўлди.

20 йиллик ҳаракатсизлик ва сукутдан сўнг Лебедин ҳаётга қайта бошлади. У область касалхонасида даволанмоқда. Аста-секин гапира бошлади, теварак-атрофни кўра бошлади, юришга келганда эса эндигина қадам қўяётган ёш боладек тетапоя қилишдан бошлади. Ҳаракатсиз ётган пайтида мушаклар жонсизланиб қолган экан. Ҳозир Н. А. Лебедин қўлтиқтаёқлар ёрдамида ҳаракат қилаяпти. шифокорлар унинг буткул юриб кетишига ишончлари комил. Надежда Артемовна хотираси жуда яхши. У бундан йигирма йил муқаддам теварак-атрофда содир бўлган воқеаларнинг ҳаммасини кечагидек эслайди. Н. А. Лебедин жонажон қишлоғи ва Днепропетровск шаҳрининг бугунги қиёфасини кўриб, вояга етган қизи ва кексайган опаси, телевизион эшиттиришларни кўриб ажабланади.

Украина соғлиқни сақлаш министрлигидан хабар қилишларича, летаргия — қадимий касалликлардан бири ҳисобланади. Бу касаллик бизнинг даврда жуда камдан-кам учрайди. Фанга эса узоқ давом этган летаргия уйқулар яхши маълум. Швед Нельсон худди ана шундай уйқуни бошидан кечирган. 40-йилларда у летаргия касаллигидан сўнг узоқ уйқусизлик касалига мубтало бўлган. Нельсон **йиллаб ухла**маган бўлса ҳам бу вақтларда у ўзини буткул соғлом ҳис этган. Летаргия ҳолат кучли руҳий жароҳатдан кейин ҳам содир бўлиши мумкин. Худди шундай ҳолат беморни летаргия ҳолатидан ҳалос этиши ҳам учраб туради. Н. А Лебединга ҳам йигирма йиллик уйқудан кейин онаси вафоти ҳақидаги хабар қаттиқ руҳий таъсир этган бўлиши эҳтимолдан холи эмас.

Лев БИЧАИ.
(АПН).

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Телеминиатюралар. 11.00 — МОСКВА. 11.10 — Қўғирчоқ фильм. 11.40 — Ота-оналар—сизлар учун. 12.10—Музикали календарь. 12.45 — Бригадамизнинг муқобил плани. 12.55 — Кўплаб сифатли маҳсулот тайёрлайлик. 13.25 — Шу куннинг куйлари. 14.10 — Телефильм. 14.35 — Рассом устахонасида. 15.05 — «Здоровье». 15.35— Цирк чироқлари. 16.40 — Мультфильм. 17.00 — **Хоккей: ЦСКА — «СПАРТАК».** 19.15 — ТОШКЕНТ. 19.20 — «До-ре-ми-фа-соль». 19.50 — «Ахборот». 20.05 — Тележурнал. 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — «Ахборот». 21.00 — Гулла-яшна, Жиззах чўллари! 21.30 — Отажон Худойшукуров куйлайди. 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Шафқатсизлик** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 14.00 — «Замандас» программаси. 14.50 — **Қизил палатка** (бадиий фильм 1-серияси). 19.15 — МОСКВА. 20.55 — **Пўлат қандай тобланди** (бадиий фильмнинг 5-серияси). 22.00 — АЗИМУТ (Тошкент). 22.30 — 73-йилнинг қўшиқлари. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.15 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 19/I да **Дон Карлос** (кечқурун), 20/I да **Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (кундузи), **Чио-Чио-Сан** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/I да **Оқшомдан тушгача** (кечқурун), 20/I да **Йўқолган узук** (кундуз), **Самандар** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/I да **Хонума хоним** (кечқурун), 20/I да **Ҳижрон** (кундуз ва кечқурун).

КИНО

Севги анатомияси — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» «СПУТНИК», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Тилла зирак — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

Уч юз спартанлик — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Самовий саргузаштлар— «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Дунё — А. НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Кашмирдаги севги — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Катта сайд — «СПУТНИК» (10.00, 12.00).

Анупама — «ҲАМЗА» (кундуз ва кечқурун).

Қонли тош — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Йўқолган чиновник — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Қора капитан — «ДРУЖБА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
19, 20 январда

„ЁШ ҚАЛБЛАР“

цирк коллективининг хайрлашув гастроллари.

ТОМОШАЛАР СОАТ 17.30 ДА БОШЛАНАДИ

Шанба кунлари томошалар соат 15.00 ва 17.30 да бошланади.

Якшанба кунлари томошалар соат 12.30, 15.00, 17.30 да бошланади.

МАТЛУБОТ ЖАМИЯТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОЮЗИ БАРЧА МАНФААТДОР МУАССАСАЛАР ВА КОРХОНАЛАРГА

1974 йил 1 январдан бошлаб

«ТАШОБЛКООПТРАНС» АВТОТРАНСПОРТ БИРЛАШМАСИ ТАШКИЛ ЭТИЛИШИНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ.

Бирлашма Тошкент шаҳар, Жомий кўчаси, 5-уйда жойлашади (телефонлар — 48-04-55, 48-09-45).

«Ташоблкоoптранс» бирлашмаси Тошкент область матлубот жамиятлари союзи автобазаси ва областдаги барча кооператив автотранспорт хўжаликларининг барча ҳуқуқларини ҳамда ана шу ташкилотлардан тушган барча даъволарни ўз зиммасига олади.

Тошкент «Цирк саҳнасида» коллективлари дирекциясига 1, 2 класс шофёрлари ва ҳисоб-китоб бўлимининг бухгалтери

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Спорт

ФАХРИЙ ЁРЛИҚ МУБОРАК

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан етакчи спортчилар, физкультура ва спорт ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди. Мукофотланганлар орасида халқаро ўйинларда мамлакатимиз спорт шарафини муваффақиятли ҳимоя қилган спортчилардан енгил атлетикачи Роза Бабич, боксчилар Николай Анфимов, Рифат Рисқиев, велосипедчи Александр Юдин, альпинизм бўйича тренер Вадим Элчибеков ва бошқалар бор.

МОСКВАДА ДУРАНГ

Москвадаги адабиётчилар марказий уйида шахмат бўйича жаҳон чемпионлигига даъвогарлар Л. Полугаевский ва А. Карповлар мусобақаси бошланди. Биринчи партияда рақиблар тенг курашдилар ва 33 юришдан сўнг А. Карповнинг таклифи билан икки томон дурангга рози бўлди.

Виктор Корчной ва Энрике Мекинг мусобақаси бразилиялик шахматчининг қўли баланд ҳолда кечиктирилди.

ПОЛВОНЛАР БЕЛЛАШУВИ

Тошкент шаҳри олий ўқув юртлари курашчиларининг шахсий команда биринчилиги ниҳоясига етди. Мусобақада ўн уч команда вакиллари беллашди. Учрашувларда ва финалда муваффақиятли қатнашган Ўзбекистон физкультура институти командаси биринчи ўринни олди. ТошДУ ва ТошПИ командалари иккинчи ва учинчи ўринларни бўлишиб олишди.

Қишлоқ спортчиларининг эркин кураш бўйича Тошкент область биринчилиги ҳам якунланди. Бу мусобақаларда ёш спортчилардан 60 киши иштирок этди. Команда ҳисобида биринчи ўринни Ўрта Чирчиқ райони спортчилари эгалладилар.

ЧЕМПИОНАТ ТУГАДИ

Область совети «Спартак» жамияти биринчилиги учун ўтказилган шашкачилар чемпионатида Ўзбекистон чемпиони спорт мастери Шарифжон Ёқубов 10 имкониятдан 9 очко тўплаб, биринчи ўринни эгаллади. Чемпионат қатнашчилари Ж. Нуриддинов ва А. Сафонов мастерликка кандидат нормативини бажардилар.

ШУҲРАТПАРАСТЛИК ОҚИБАТИ

Ражамол Хасанов директорлик курсисида бир йилгина ўтирди, холос .Лекин, шу қисқа давр ичида бу шоввоз анчагина «нағма» кўрсатиб кетди...

Одам оласи ичида, мол оласи сиртида дегандек, Хасановнинг шунчалик пасткашликка боришини, дўст-ёрлари ва таниш-билишлари хаёлига ҳам келтиришмаган эди.

Гап бундай: Р. Хасанов 1972 йил август ойида Оққўрғон районидаги Тошовул каноп заводига директор этиб тайинланади.

— Юзни ерга қаратманг, заводни кўтаришга ҳаракат қилинг,— дейишди ўшанда кафолат берганлар. Хасанов заводни кўтаришга ваъда бериб, ишга киришади. Иш жараёни, коллектив билан танишади. Ойлик, йиллик планни узлуксиз бажариш йўлларини ахтаради. Бироқ заводни кўтариш учун сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш, халқ хўжалик планини ошириб бажариш, меҳнат интизомини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва ҳоказолар лозим. Бунинг учун янги директордан чуқур билим, омилкорлик, ташкилотчилик маҳорати талаб қилинади. Бироқ бу хусусиятлар Хасановда етишмас экан. Шунинг учун у, планни бажаришни осонроқ, «пичоқ тегмаган» йўлларини ахтаради. У қандай бўлмасин, ойлик, квартал планларини бажариб, ўзини бошлиқлар олдида ишбилармон, моҳир раҳбар қилиб кўрсатиш ва шу билан шуҳрат қозониш ҳақида ўйлайди. У заводнинг бош инженери Рустам Бутаев билан енг ичида тил бириктириб, кўз бўямачилик кўчасига киради. Қарабсизки, ойлик, квартал планлар кетма-кет ошиғи билан «бажариляпти».

«Ташзаготлубтрест»тид а г и раҳбар ўртоқларнинг олдида янги директорнинг обрўси ўсиб бормоқда эди-ю, бироқ қинғир ишининг пачаваси чиқиб қолди. Завод раҳбарлари кўзбўямачилик, шуҳратпарастлик қандай оқибатларга олиб келишини ўйлашмади, ревизорлар бундай кўзбўямачиликнинг астар-аврасини ағдариб ташлаб, фош этилишларини хаёлларига келтиришмади.

Текширувдан маълум бўлдики, Хасанов ва Бутаев иккովлари имзо чекишиб, тегишли юқори ташкилотларга ва статистика бошқармаларига нотўғри маълумотлар беришган. Ишлаб чиқарилмаган маҳсулотлар «ишланди» деб ҳужжатлаштирилади. Шундай қилиб, бир йил давомида 50 тоннага яқин каноп толаси «ишлаб чиқарилди» деб, нотўғри маълумот берилади ва буни юридик жиҳатдан асослаш мақсадида ишчиларга қилинмаган иш учун ҳақ тўланди.

Хасанов билан Бутаев давлатга талайгина зарар келтиришади. Уларнинг жиноий ҳаракатлари яқинда Оққўрғон район халқ судида кўрилиб, қилмишларига яраша жиноий жавобгарликка тортилишди. Хасанов икки йил муддат билан қамоқ жазосига ҳукм этилди.

С. НЕСТЕРОВИЧ.

СИГАРЕТНИНГ ЗАРАРИ

(ИНТЕРМЕДИЯ)

(Кичик хона. Алижон билан Наримон стол ёнида ишлаб ўтиришибди. Алижон секин хиргойи бошлайди).

АЛИЖОН — Дардни чеккан табиб, андин давосини сўранг. Дардни чеккан табиб, андин давосини...

НАРИМОН — Кечагина чекишни ташлаган эдим, яна эсга туширдингиз-а, Алижон.

АЛИЖОН — Нималар деяпсиз ўзи, Наримонжон? Ахир мен сизнинг ёнингизда чекмаяпман-ку.

НАРИМОН — «Чеккан табиб», «чеккан табиб» дедингизда, ҳозир...

АЛИЖОН — Мен дард чекишни айтдим-да, шунақа қўшиқ бор-ку, ахир.

НАРИМОН — Барибир чекиш эсимга тушиб кетди. Қани, чекишдан олинг энди...

АЛИЖОН — Чекманг, Наримонжон, чекиш — зарарли.

НАРИМОН — Майли, зарарли бўлса ҳам битта чекайлик.

АЛИЖОН — **(битта сигарет узататуриб, шеригига уқтиради).** Мана шу чекаётганингиз сизга ҳам зарар, менга ҳам зарар.

НАРИМОН — Нега сизга зарар бўлар экан? Ахир буни мен чекяпман-ку.

АЛИЖОН —Сиз чекяпсиз — ўпкангизга зарар. Мен сизга сигарет бердим, менинг чўнтагимга зарар.

НАРИМОН — Вой-бўй, Алижон, шу даражага бориб қолдингизми?

АЛИЖОН — Ҳайрон бўлманг, Наримонжон. Сабабини ҳозир сизга айтиб бераман... Эрталаб магазинга кириб, икки пачка филтрли сигарет сотиб олдим. Нархи ҳам, ўзингизга маълум, оддий сигаретларникидан бироз фарқ қилади. Троллейбус бекатида турсам, танишим кўриниб қолди. Ёнида шериклари ҳам бор. Танишим сигарет сўради. Бир пачкасини шартта очиб тутдим. Буни қарангки, танишимнинг шериклари ҳам чекувчилар экан. Кўлларини танимайман. Ҳалиги, бир гап бор-ку, шўрвасининг шўрваси, дегандай, оғайнимнинг оғайнилари... Ишонсангиз, униси ҳам қўл чўзади, буниси ҳам қўл чўзади. Баъзилари, қаранг, иккитадан олади. Охирида тўрт дона сигарет қолган эди, биттасига пачкаси билан бериб юбордим. «Мана олинг, шу пачкани сизларга олувдим», дедим киноя билан. Кинояни ҳам тушунишмайди. Оддийгина раҳмат деб қўяқолишди... Хўш, қани энди ўзингиз айтинг-чи, мен зарар қилдимми, йўқми?

НАРИМОН — Зарар қилгансиз, албатта. Мен бу томонларини ўйламаган эканман.

АЛИЖОН — Ҳа, Наримонжон, ана шунақа, сигарет чекиш чекаётган одамга ҳам зарар, уни чўнтагидан чиқариб берган одамга ҳам зарар. **(Яна хиргойи бошлайди).** Дардни чеккан табиб, андин давосини сўранг...

ОҚИЛЖОН ҲУСАНОВ.

Рассом хандаси

Сўзсиз сурат...

Директор: Маҳсулот сифати учун...

А. Алимов чизган расмлар

КЎЛДАГИ ҲАНГОМА

Пойтахтдаги Ленин комсомоли номли маданият ва истироҳат боғида сайр этиб юрар эдик. Бир вақт шу боғдаги фотоательедан бир аёл чиқиб, ғавғо кўтара бошлади. У ателье мудирини «сартахта»га тортиб қарғарди.

— Бирламчи, мижозлардан ортиқча ҳақ оласан,— у бармоқларини букиб санай кетди. — Иккиламчи, олган пулингга квитанция ёзмай, ҳамёнингга урасан. Учламчи, қўл остингдаги ходимлар маошининг бир қисмини тортиб оласан. Бермаса, ишдан ҳайдайман, деб кўзларингни олайтириб, дўқ урасан. Бундан ташқари, ишга қабул қилишдан олдин пора сўрайсан. Айтганингни бажо келтирмаса, терсайиб юзингни ўгирасан. Ноинсоф, уч-тўрт йил ичида шу ателье орқасидан «Москвич»ли бўлдинг. Суратчилардан Қўчқорхўжаев, Сапанидислар ҳам ҳаромхўрликни сендан ўрганишди. Тавба, наҳотки шаҳар фотокомбинатидаги хўжайинларнинг назоратчиларнинг кўзларини шунчалик шира босган бўлса!

Шу пайт ателье мудири Икром Иброҳимов фотолабораториядан ранг-қути қум учиб чиқди-да, аёлга бир нима демоқчи бўлган эди. У яна бўш келмади. Қўчқорхўжаев билан Сапанидис ўтирган жойларида тарашадек қотиб қолишди.

Кейин билсак, Иброҳимов 1969 йили фотокомбинатда орттирган оғайнилари ёрдамида юқоридаги фотоательега мудир қилиб тайинланган экан. Иброҳимов бундан фойдаланиб, комбинатдаги ҳомийларга суяниб, мазкур фотоательени бойлик орттириш манбаига айлантириб олади...

Яқинда шаҳар судида И. Иброҳимовнинг жиноий иши кўрилиб, саккиз йил қамоқ жазосига ҳукм этилди, ҳаромхўрлик билан орттирган «Москвич» енгил автомашинаси мусодара қилинди. Қўчқорхўжаев ва Сапанидислар ҳам тегишли жазоларини олишди.

Н. СЕРГЕЕВ.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, „Правда Востока“ кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В37045, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

А—2474.
Индекс 64634.
Р—04154.